

Szakonyi Károly

Gabrovo

Már meg is feledkeztem róla, de ahogy a könyvespolcomon matattam, két kötet közül a földre pottyant egy képeslap alakú, színes, cirill betűs lapocska, a gabrovói Humor és Szatíra Háza tagsági igazolványa.

Tényleg! – jutott eszembe, s restelltem is, hogy kiment a fejemből, valamikor a hetvenes évek közepén érkezett postán, az Adáshiba bulgáriai bemutatója után.

Gabrovó. A humor városa. A kulturális újjászületés központja. Nem jártam ott, de felfigyeltek a darabomra, s kérés nélkül befogadtak, mint szatirikust, maguk közé. Akkor aztán megkerestem a térképen, hogy hol is van az a város, amelyik a megsavanyodott, rosszkedvű világban életben tartja a vidámságot.

A Balkán hegység északi részén találtam rá, a Jantra folyó völgyében, hatvannégyezer lakossal. Híre bejárja a világot, a minden páratlan évben megrendezett fesztiválok sok vendéget csábítanak a városba, a gabrovóiak vendégszerető, vidám emberek. Most már az is eszembe jut, hogy hívtak is, küldözgették a prospektusokat, de valahogy elmaradt az utazás. Láttam képeket a színes felvonulásokról, az utcákat ellepő táncosokról, fura bábukról, politikus nagyságokat kicsúfoló maszkot viselőkről, bohócokról és maskarás zenészekről. És láttam a Humor és Szatíra Múzeumáról is fotókat, meg a múzeum előtti groteszk szobrokról, a Rocinantén félfenékkel ülő Don Quiotéról, meg a lovát háttal megülő katonáról és egyéb fonákságról.

Azt mondják, olyanok a gabrovóiak, mint a mi székely góbéink, csavaros észjárásúak, mindenből kivágják magukat, tréfamesterek.

Jordan Radicskov novelláiban találkoztam olyan alakokkal, akik ráillettek a gabrovóiakra. Az íróval annak idején Pesten találkoztam, az Andrássy úti bolgár kultúra központjában. Előadói úton járt nálunk, az

Európa Kiadónál megjelent kötetét mutatták be. Olvastam, ironikus humora, szellemessége nagyon tetszett. Talán említette is nekem a beszélgetés közvben Gabrovót, meg azt, hogy azon a tájon született, de nem esküszöm rá. Csak arra emlékszem, hogy az írásai, meg amiket hallottam a humor és szatíra városáról, összecsengtek. Nem találom a könyvét, elkeveredett valahol az évtizedek zűrzavarában. Vagy valamelyik polc mélyén lapul mégis, elfelejtve? A könyvek is, mint annyi egykori barát, nő, kedves ismerős, katonatárs vesznek feledésbe hűtlenül. Csak valami ködös emlék dereng fel a múltból. Egy mondattöredék. „*A farkasokból kifolyólag*”… Ez bukkan fel, ezt ismételgetem. Az egyik novellájából való. De melyikből is? Hómezőre meg távírópóznákra emlékszem, amiket a vihar dönt ki, és nehezen pótolhatók, mert a helyreállításukra igyekvő falusiak sorra eltűnnek. Mégpedig a farkasokból kifolyólag… Ennek a humora dereng fel bennem, ez a groteszk megfogalmazás: a *kifolyólag*…

Nézem ezt a kis igazolványt, vajon még mindig hivatalos tagja vagyok a klubnak? Fél évszázad telt el, de a gesztus most ismét meghat, ismeretlen barátok befogadóüzenetét érzem, egy vidám városét, ahol gondot viselnek a humorra, amit a régi orvosok a test és a lélek *jóléte* forrásának tartottak.

